

Link article (Style APA): Khraban, T. E., Silko, O. V., & Khraban, I. A. (2022). Group cohesion of military units in the context of civil-military relations in Ukraine. *Insight: the psychological dimensions of society*, 7, 75–89. DOI: 10.32999/2663-970X/2022-7-6

Link article (Style DSTU 8302: 2015): Khraban, T. E., Silko, O. V., Khraban, I. A. Group cohesion of military units in the context of civil-military relations in Ukraine. *Insight: the psychological dimensions of society*, 2022, 7, 75–89. DOI: 10.32999/2663-970X/2022-7-6

UDC 316.454.4:355.3

Group cohesion of military units in the context of civil-military relations in Ukraine

Групова згуртованість військових підрозділів в ракурсі військово-громадянських відносин в Україні

Received: December 20, 2021

Accepted: June 17, 2022

Khraban Tatiana Evgenievna

Ph.D. in Philology,
Head of the Department
of Foreign Languages,
Heroiv Kruty Military Institute
of Telecommunications
and Information Technologies, Ukraine
Xraban.Tatyana@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0001-5169-5170>

Silko Oleksiy Viktorovich

Ph.D. in Technical Sciences,
Associate Professor,
Deputy Head for Academic Work,
Heroiv Kruty Military Institute
of Telecommunications
and Information Technologies, Ukraine
silko.av@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0003-4275-4305>

Khraban Ihor Anatoliyovych

Dr. Sc. in Political Science, Professor,
Professor of the Department
of International Relations
Heroiv Kruty Military Institute
of Telecommunications
and Information Technologies, Ukraine
khraban728@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0003-3319-8538>

Храбан Тетяна Євгенівна

кандидат філологічних наук,
завідувач кафедри іноземних мов
Військовий інститут телекомунікацій
та інформатизації, Україна
Xraban.Tatyana@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0001-5169-5170>

Сілко Олексій Вікторович

кандидат технічних наук, доцент,
заступник начальника інституту
з навчальної роботи
Військовий інститут телекомунікацій
та інформатизації, Україна
silko.av@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0003-4275-4305>

Храбан Ігор Анатолійович

доктор політичних наук, професор,
професор кафедри міжнародних відносин
Військовий інститут
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка, Україна
khraban728@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0003-3319-8538>

Abstract

The **purpose** of this article is to demonstrate that in the current economic and political situation in Ukraine the implicit competition between military and civilian groups with relatively equal status can have a significant impact on the group cohesion of small military units.

Methods and materials. This research focuses on the primary level of group cohesion, which is achieved by members of military unit through a process of assimilation the group's idealized prototype. Small groups, the number of which is comparable to a platoon (25-30 people), were studied. The use of interdisciplinary research methods, namely the psycholinguistic method of associative experiment, for the study of group cohesion of small military units makes it possible to expand the scope of analysis to a broader context and demonstrate the heuristic potential of psycholinguistic methods in studying the peculiarities of the macro-political order, the integral part of which is the army. The choice of several stimulus words and a comparative analysis of associations to these words enable to distinguish a two-level factor plan that contributes to the formation of group cohesion of a small military unit. **Results and Discussion.** At the first level, group cohesion is shaped by internal factors based on various aspects of similarity: 1) equal status within the boundaries of the military organization; 2) undertaking common tasks both during combat operations and military training; 3) commonality of identity and beliefs; 4) similar future prospects; 5) experience of common difficulties. At the second level, group cohesion is shaped by relations of power, political order, regime and individual institutions. **Conclusions.** In the context of Ukraine, the group cohesion of small military units is largely determined by attitudes toward a competing civilian group with relatively equal status. The main prerequisite for the emergence of this form of conflict is the situation where the reason to study at military institutes is the opportunity to get a civilian specialty in addition to the military one for free. Acquiring fundamental theoretical and professional competencies approximately equal to competencies acquired at civilian universities by students, cadets feel resource stress, which results in the creation of "cadet – student" opposition and different patterns of prejudice and discrimination towards civilians.

Keywords: group cohesion, the military, civil-military relations, social psychology.

Introduction

Since 2014 East Ukraine has been an area of ongoing armed conflict. In that time, the Armed Forces of Ukraine has gained a good deal of com-

Анотація

Мета статті – довести, що в умовах сучасної економіко-політичної ситуації в Україні імпліцитна конкуренція між військовими та цивільними групами з відносно рівним статусом може значно впливати на групову згуртованість невеликих військових підрозділів. **Методи і матеріали.** В рамках даного дослідження акцент був зроблений на первинному груповому рівні згуртованості, яка досягається членами групи через процес уподібнення ідеалізованому прототипу групи. Досліджувались групи невеликого розміру, чисельність яких порівнянна зі взводом (25-30 осіб). Використання міждисциплінарних методів дослідження, а саме психолінгвістичного методу асоціативного експерименту для вивчення групового рівня згуртованості військового підрозділу, дозволило розширити поле аналізу до більш широкого контексту і продемонструвати евристичний потенціал психолінгвістичних методів у вивченні особливостей макрополітичного порядку, частиною якого є армія. Вибір кількох слів-стимулів та порівняльний аналіз між отриманими асоціаціями дало змогу виділити дворівневий факторний план, який сприяє формуванню групової згуртованості невеликого військового підрозділу. **Результати і дискусії.** На першому рівні групова згуртованість формується завдяки внутрішнім факторам на основі різних аспектів подібності: 1) рівний статус в межах військової організації; 2) виконання спільних завдань; 3) спільність ідентифікації та переконань; 4) подібні перспективи у майбутньому; 5) переживання загальних труднощів. На другому рівні групова згуртованість формується завдяки відносинам влади, політичного порядку, режиму та окремих інститутів. **Висновки.** В умовах України групова згуртованість невеликих військових підрозділів значною мірою визначається установками по відношенню до конкуруючої цивільної групи з відносно рівним статусом. Основною причиною виникнення такого конфлікту є ситуація, коли стимулом навчатися у військових інститутах України стала можливість безкоштовно отримати додатково до військової спеціальності ще й цивільну. Курсанти українських військових вищих навчальних закладів, одержуючи схожі зі студентами фундаментальні теоретичні та професійні компетенції, відчувають ресурсний стрес, що призводить до виникнення в країні опозиції "курсант – студент" і породжує у курсантів різні моделі упереджень та дискримінації проти цивільних осіб.

Ключові слова: групова згуртованість, армія, цивільно-військові відносини, соціальна психологія.

bat experience including direct engagement with the enemy, during which there were numerous cases when soldiers voluntarily risked and sacrificed themselves for others. One explanation for this phenomenon is believed to be a special kind of relationship between people in groups, namely group cohesion, which plays crucial role in the armed forces and is “an important factor for combat groups to stick together during stress” (Sundberg & Ruffa, 2021). Warfare in the area of the Joint Forces Operation (JFO) is predominantly conducted in small tactical groups, so the study of small unit cohesion is in the foreground. In addition, military organizations, regardless of their size and structure, “are not single and indivisible entities but rather networks of groups that may elicit feelings of identification with smaller units such as squads, which are closer to the everyday life of members” (García-Guiu et al., 2016). For Käihkö, the study of small unit cohesion is not only an urgent and challenging topic, but it is also essential for understanding the nature of armed forces and civil-military relations in general (Käihkö, 2018; Käihkö & Haldén, 2020) as the professionalization of the Ukrainian army “involved a profound transformation in civil-military relations, societal-military and, indeed, state-societal relations” (King, 2021). This approach to the study of group cohesion allows for extending “beyond factors that contribute to the social cohesion in the smallest tactical units” (Käihkö & Haldén, 2020) and “expanding the field of analysis from the small combat unit itself to the wider institutional and political context” (King, 2021). Civil-military relations are an interdisciplinary field of research, which involves the interaction of psychology, sociology, political science, history, etc. since civil-military relations within the state are affected by a wide variety of factors. Two approaches prevail in contemporary studies of civil-military relations. The institutional approach focuses on the way state organizations, including the military as an armed organization, interact within the institutional governance framework. The second approach – cultural or sociological, “focuses on the broad question of military culture vs. liberal society; the role of individuals and groups, e.g. women, minorities, enlisted servicemen and women within

Вступ

Починаючи з 2014 року на сході України триває збройний конфлікт. За цей час Збройними силами України був накопичений багатий бойовий досвід, у тому числі участі у безпосередніх зіткненнях із супротивником, під час яких було чимало випадків, коли солдати добровільно ризикували та жертвували собою один заради одного. Вважається, що одним із пояснень цього феноменологічного явища є особливий вид взаємовідносин людей у групах – групова згуртованість, яка відіграє важливу роль у збройних силах і “є важливим фактором, що дозволяє бойовим підрозділам триматися разом під час стресу” (Sundberg & Ruffa, 2021). У районі проведення операції Об’єднаних сил війна ведеться переважно невеликими тактичними групами, тому дослідження згуртованості невеликих підрозділів має важливе значення. Крім того, військові організації, незалежно від їх розміру і структури, “є не єдиними та неподільними утвореннями, а скоріше мережами груп, що викликає почуття ідентифікації з дрібнішими підрозділами, такими як загони, які ближчі до повсякденного життя членів організації”. Згуртованість невеликих підрозділів – це не лише актуальна та цікава тема, оскільки вона, як стверджує І. Käihkö, має велике значення не тільки для розуміння професійної діяльності збройних сил, а й військово-цивільних відносин в цілому (Käihkö, 2018; Käihkö & Haldén, 2020), адже професіоналізація Української армії “включає в себе глибоку трансформацію відносин між цивільними та військовими, між суспільством та військовими та, більше того, між державою та суспільством” (King, 2021). Такий підхід до дослідження групової згуртованості дозволяє “вийти за рамки факторів, що сприяють соціальній згуртованості в найменших тактичних підрозділах” (Käihkö & Haldén, 2020) і “розширити поле аналізу від найменшого бойового підрозділу до більшого інституційного та політичного контексту” (Käihkö & Haldén, 2020). Військово-цивільні відносини це – міждисциплінарна область досліджень, що передбачає взаємодію у галузі психології, соціології, політології, історії тощо, оскільки військово-цивільні відносини

the military and the relationships among them; the effectiveness of individual service members in combat; small unit cohesion; the relationship between military service and citizenship (to include the civic republican tradition); the nature of military service (occupation, profession, etc.); and the relationship of militaries and the societies from which they stem” (Owens, 2017). An important motivation for studying the cohesion of small military units from the perspective of civil-military relations is striving to reduce (eliminate) the risk of military culture domination in society that can result in establishing the values, prerogatives and attitudes of military organizations for an entire community, as well as the risk of degrading the values and value orientations of military personnel (honor, pride, valor, courage, bravery) that can lead, on the one hand, to such negative consequences as dereliction of public activities in matters of defense, declining level of public trust in the armed forces and, on the other hand, to military setback and even defeat in war (Sheehan, 2008). Within the framework of existing problems and difficulties in Ukraine, the study of group cohesion of military units has become one of the most important issues and gains not so much academic as practical interest because it helps to identify tensions in military-civilian relations and stimulate the parties to restore the equilibrium.

Theoretical and Conceptual Framework of the Study. The theoretical basis of the study is Standard Model of Military Group Cohesion (SMMGC), the basic points of which had been formulated by Siebold (Siebold, 1987) and then supplemented, expanded, and modified by other scientists (King, 2006; Griffith, 2007; Griffith & Vaitkus, 1999; Salo, 2006, 2011; Salo & Siebold, 2008; Siebold & Lindsay, 1999). Siebold defines cohesion as a set of affective and instrumental social relationships with different intensity levels (from weak to strong) between service members and their group, the superior organizational unit, and the organization as a whole (Siebold, 2007). Affective social relationships mean bonds based more on emotions, and instrumental social relationships mean bonds based on exchanges of services (Sundberg & Ruffa, 2021). Although affective social cohesion is often intertwined with instrumental cohesion and they cannot be

в державі схильні до впливу безлічі найрізноманітніших факторів. В сучасних дослідженнях військово-цивільних відносин превалюють два підходи. Інституційний підхід фокусується у тому, як державні організації, включаючи армію як збройну організацію, взаємодіють у інституційних рамках управління. Другий підхід – культурний чи соціологічний, зосереджується на “широкому питанні військової культури порівняно з ліберальним суспільством; ролі окремих осіб та груп, наприклад, жінок, меншин, військовослужбовців-строковиків та жінок в армії та відносинах між ними; ефективності окремих військовослужбовців у бою; згуртованості невеликих підрозділів; відносинах між військовою службою та громадянством (включаючи громадянську республіканську традицію); природі військової служби (рід занять, професія тощо); і відносинах між армією та суспільством, з якого вона походить” (Owens, 2017). Важливою причиною вивчення згуртованості невеликих військових підрозділів у ракурсі військово-цивільних відносин є зменшення (усунення) ризику домінування у суспільстві цінностей, прерогатив та установок військових організацій, і також ризику приниження цінностей і ціннісних орієнтацій військовослужбовців (честь, гордість, доблесть, мужність, відвага тощо), що може призвести, з одного боку, до таких негативних наслідків як усунення громадськості від питань оборони, зниження рівня довіри до збройних сил, а з іншого боку, до катастрофічних військових невдач і навіть до поразки у війні (Sheehan, 2008). В рамках існуючих проблем та труднощів в Україні дослідження групової згуртованості військових підрозділів стає однією з найнагальніших і набуває не стільки академічного, скільки практичного інтересу, оскільки дозволяє виявити напруженість у військово-цивільних відносинах і стимулювати сторони до відновлення рівноваги.

Теоретично-методологічні основи дослідження. Теоретичною основою дослідження є стандартна модель згуртованості військових підрозділів (анг. Standard Model of Military Group Cohesion (SMMGC), основні постулати якої були розроблені G. Siebold (Siebold, 1987), а потім доповнені, розширені та модифіковані

separated from each other (Siebold, 2011), but still, affective cohesion is associated in some way whether group members like each other (Vavryniv, 2020; Koval & Spitsyna, 2021), and therefore “refers to the nature and quality of emotional bonds of friendship, as based on personal characteristics” (Verweijen, 2018), and instrumental cohesion is predominantly associated with a commitment to a common mission that requires collective action (MacCoun, 1993). Despite external threats, social group of a military unit remains united due to the phenomenon of cohesion and it is able to achieve both spiritual and material goals owing to the psychosocial support of its members (Siebold, 2012). This structure of relationships positively affects the behavior and motivation of the military personnel, encourages mutual trust and loyalty, fosters compliance with group norms, and facilitates the common tasks’ accomplishment. In SMMGC cohesion is represented as several interrelated stepped components. Primary group cohesion emerges at the level of the individual soldier as interaction between members of the unit without excluding interaction with the unit’s commanders. Secondary group cohesion occurs at the interpersonal level of interaction between unit’s military personnel and military personnel of higher-level units and organizations. As for primary group cohesion, a distinction is pointed up between horizontal cohesion that occurs in the course of an interaction within a small group, and vertical cohesion that occurs in the course of an interaction with immediate commanders. Secondary group cohesion includes organizational and institutional cohesion. Organizational cohesion arises during an interaction with representatives of the higher organizational unit (e.g., platoon’s reps with company’s reps), and institutional cohesion arises during an interaction with representatives of military organizations carrying out activities within an institutional framework (e.g., with reps of Ministry of Defence) (King, 2006; Siebold, 2007; Griffith, 2007; Salo, 2011; Bury, 2018). Regardless, that these four types of cohesion have similar character they reflect different relationships (Hogg & Terry, 2000). Siebold regards SMMGC as a tool helpful for understanding what plays a critical role in interactions in the military

низкою інших вчених (King, 2006; Griffith, 2007; Griffith & Vaitkus, 1999; Salo, 2006, 2011; Salo & Siebold, 2008; Siebold & Lindsay, 1999). G. Siebold визначає згуртованість як сукупність афективних та інструментальних соціальних відносин різного ступеня інтенсивності (від слабких до сильних) між військовослужбовцями та їх групою, вищою організаційною одиницею та організацією в цілому (Siebold, 2007). Афективні соціальні відносини “розуміються як взаємодія, яка заснована переважно на емоціях, а інструментальні – на обміні послугами” (Sundberg & Ruffa, 2021). Незважаючи на те, що афективна соціальна згуртованість часто переплітається з інструментальною, та їх неможливо відокремити один від одного (Siebold, 2011), але все ж таки афективна згуртованість пов’язана з тим, чи подобаються члени групи один одному (Vavryniv, 2020; Koval & Spitsyna, 2021), і, отже, “вона відноситься до природи та якості емоційних товариських зв’язків, заснованих на особистісних характеристиках” (Verweijen, 2018), а інструментальна згуртованість переважно відноситься до формування відданості загальної місії, для виконання якої потрібні колективні дії (MacCoun, 1993). Завдяки феномену згуртованості, соціальна група військового підрозділу, незважаючи на зовнішні загрози, залишається єдиною і здатна досягати як духовних, так і матеріальних цілей завдяки психосоціальної підтримці своїх членів (Siebold, 2012). Така структура відносин позитивно впливає на поведінку та мотивацію військовослужбовців, взаємну довіру та лояльність, сприяє дотриманню групових норм та виконанню спільних завдань. У стандартній моделі згуртованості військових підрозділів (СМЗВП) згуртованість представлена як кілька взаємопов’язаних ступінчастих компонентів. Первинна групова згуртованість зароджується лише на рівні окремо взятого військовослужбовця як взаємодія між членами підрозділу й взаємодія з командирами цього підрозділу. Вторинна групова згуртованість виникає на міжперсональному рівні взаємодії між представниками підрозділу з людьми, які представляють вищі підрозділи та організації. У межах первинної груповий згуртованості розрізняють горизонтальну згуртованість – взаємодію

environment and for interpretation of research results (Siebold, 2007). A number of studies, which have adopted the concept of SMMGC, have ascertained that various forms of cohesion are key elements in predicting combat effectiveness, morale and motivation of military unit's members (Sundberg & Ruffa, 2021; Käihkö & Haldén, 2020; Verweijen, 2018; Käihkö, 2018; García-Guiu et al., 2016; Siebold, 2012). Although these studies focus exclusively on Western military practices, King points to the usefulness of applying the conclusions arising from these studies to the analysis of processes, occurring in other countries' armies (King, 2013). For King, despite the fact that these processes are different, they can be compatible with Western models (King, 2013). However, although the military unit cohesion is fairly well-studied topic, in military sociology there are no works on group cohesion as an indicator of civil-military relations as a whole. The study of the specifics of military unit cohesion in the Ukrainian Armed Forces makes a methodological and empirical contribution to the evolving debate on military cohesion.

Purpose

The purpose of this article is to define implicit competition between military and civilian groups with relatively equal status as an indicator of civil-military relations and find out how implicit competition between military and civilian groups with relatively equal status affects the group cohesion of small military units in the current economic and political situation in Ukraine.

Methodology and methods

This study focuses on the primary level of group cohesion, which is achieved by members of military unit through a process of assimilation the group's idealized prototype. The studied type was a small group comparable in size to a platoon (25-30 people). King notes that the issue of small unit cohesion has become a central theme in military sociology: "The infantry platoon is a remarkable lifeworld in which the dynamics of the social group are uniquely legible. Consequently, the small unit offers a privileged empirical opportunity on which sociological theories and concepts can be investigated and tested. It is vital that as military

всередині малої групи, і вертикальну згуртованість – взаємодію з безпосередніми командами. В рамках вторинної групової згуртованості виділяють організаційну та інституційну згуртованість. Організаційна згуртованість – це взаємодія з представниками наступного по рівню вищестоящего структурного підрозділу (наприклад, представників роти і взводу), а інституційна згуртованість – це взаємодія з представниками військових організацій, які здійснюють діяльність у рамках інституційної структури (наприклад, міністерство оборони) (King, 2006; Siebold, 2007; Griffith, 2007; Salo, 2011; Bury, 2018). Попри що всі чотири типи згуртованості пов'язані між собою, вони відображають різні відносини (Hogg & Terry, 2000). G. Siebold розглядає СМЗВП як інструмент, який допомагає зрозуміти, що відіграє важливу роль при взаємодії у військовому середовищі, а також допомагає інтерпретувати побачене (Siebold, 2007). У низці досліджень, які взяли за основу СМЗВП, було встановлено, що різні форми згуртованості є ключовими елементами в прогнозуванні бойової ефективності, морального духу, мотивації членів військового колективу (Sundberg & Ruffa, 2021; Käihkö & Haldén, 2020; Verweijen, 2018; Käihkö, 2018; García-Guiu et al., 2016; Siebold, 2012). Незважаючи на те, що ці дослідження зосередилися виключно на західних військових практиках, А. King вказує на доцільність використання висновків, отриманих у цих дослідженнях, щодо вивчення процесів, що відбуваються зараз в арміях інших країн (King, 2013). На думку А. King, хоч ці процеси і відрізняються, але вони можуть бути конгруентними західним зразкам (King, 2013). Проте, попри достатню розробленість теми згуртованості військових підрозділів, у військовій соціології відсутні роботи, присвячені дослідженню групової згуртованості як показника військово-цивільних відносин в цілому. Вивчення специфіки згуртованості військових підрозділів Збройних сил України робить методологічний та емпіричний внесок у дискусію про військову згуртованість, що триває в наукових колах.

Мета статті – розглянути імпліцитну конкуренцію між військовими та цивільними групами з відносно рівним статусом як індикатор військово-цивільних відносин і з'ясувати, як

scientists, we continue to extend our fields of empirical inquiry and to test and refine our concepts and theories” (King, 2021). However, military unit cohesion is an urgent theme not only in sociology, but also in history, philosophy, and psychology (King, 2021), that is, it is a topic of interdisciplinary scientific research. Therefore, we turned to the psycholinguistic method of the associative experiment, which is a key factor in interdisciplinary researches. Participation in the experiment was voluntary. The only persuasion to participate in the experiment was the promise that the results of the study, which require command’s attention would be available for public access for possible improvements in the functioning of both the separate unit and the military organization as a whole. All respondents were verbally informed of their rights, and complete anonymity was ensured. The respondents were 59 third- and fourth-year cadets between the ages of 20 and 29, studying at the Heroes of Kruty Military Institute of Telecommunications and Information Technologies; 54 cadets were men and 5 cadets were women.

Limitations

The study has several limitations. First of all, the limitation is associated with the weaknesses of associative experiment as a method of research. It is to be noted that “any interpretation, including interpretation of results of psycholinguistic experiments, by definition always has a subjective character and can vary between studies, lead to different results depending on the research tasks even though researchers study the same material, and sometimes the same researcher can arrive at different conclusions depending on the time of reflection on the result” (Sternin, 2020). In addition, by the standards of qualitative research the sample size is small. The experiment was carried out within one college-level military academy, and this factor limited the number of respondents. Moreover, it cannot be assumed that the results are relevant for all branches of the military or for National Guard. The reason for this is that the military tasks (missions) and therefore the collective habits establishing behavior standards adopted by all members of the military collective differ significantly in different military units and formations.

в умовах сучасної економіко-політичної ситуації в Україні імпліцитна конкуренція між військовими та цивільними групами з відносно рівним статусом впливає на групову згуртованість невеликих військових підрозділів.

Методи дослідження

В рамках даного дослідження акцент був зроблений на первинному груповому рівні згуртованості, яка досягається членами групи через процес уподібнення ідеалізованому прототипу групи. Типом, що вивчається, була група невеликого розміру, порівнянна своєю чисельністю зі взводом (25-30 осіб). А. King зазначає, що питання згуртованості невеликих підрозділів стало однією з центральних тем у військовій соціології: “Піхотний взвод – це дивовижний життєвий світ, у якому динаміка соціальної групи є унікальною. Отже, невеликий підрозділ пропонує привілейовані емпіричні можливості, на яких можна досліджувати та перевіряти соціологічні теорії та концепції. Нам, військовим вченим, життєво важливо продовжувати розширювати область емпіричних досліджень, перевіряти та вдосконалювати наші концепції та теорії” (King, 2021). Проте, згуртованість військових підрозділів є предметом наукових розробок не тільки в соціології, а й в історії, філософії та психології (King, 2021), тобто відноситься до міждисциплінарних наукових досліджень. Тому ми звернулися до психолінгвістичного методу асоціативного експерименту, що є ключовим під час проведення міждисциплінарних досліджень. Участь в експерименті була добровільною. Єдиним стимулом для участі в експерименті була обіцянка, що результати дослідження, на які потрібно звернути увагу керівництву, будуть викладені у відкритому доступі для можливого підвищення ефективності функціонування як окремого підрозділу, так і всієї військової організації загалом. Усі респонденти були усно проінформовані про свої права, і було забезпечено повну анонімність. Респондентами були члени двох військових підрозділів в кількості 59 осіб, які навчаються на 3 та 4 курсах Військового інституту телекомунікацій та інформатизації, віком від 20 до 29 років; з них 54 – чоловіки та 5 – дівчат.

Results

Conducting the associative experiment, we complied with the premise that “military cohesion is not only shaped by factors internal to the armed forces, but also by the features of the macro-political order of which they form part” (Verweijen, 2018). Furthermore, military personnel are people with a high level of social dominance orientation who think of the world in terms of competition between groups (Crandall & Schaller, 2005). Therefore, we hypothesized that intergroup competition can influence the intragroup attitudes and behavior of military unit members, and group cohesion of military unit is determined to a significant extent by attitudes toward the civil competitive group. In this work group attitudes are considered from the perspective of realistic group conflict theory (initialized RGCT), which emphasizes direct competition between groups with relatively equal status. For all those reasons, for conducting an associative experiment we chose two stimuli words, namely *cadet* and *student*. The results of the experiment are presented in Tabl. 1.

Discussions

Having analyzed the associations to the word-stimulus *cadet* we can point out several factors that contribute to group cohesion due to various aspects of similarity: 1) equal status within the boundaries of military organization (*subordination, orders*); 2) undertaking common tasks both during combat operations and military training (*duties, sports, combat training, training ground*); 3) commonality of identity and beliefs (*always in military boots, uniforms, weapons, self-possession, presence of mind, sangfroid, courage, confidence, strong, athletic*); 4) similar future prospects (*future officer, army, future responsibility, war, hardly ever home, detached service, defense of the Motherland*); 5) experience of common difficulties (*extremely busy, sleep-deprived, heavy workload, overfatigue, sleep debt, time constraints, exhaustion*). Analyzing the associations to the word-stimulus *student* we noticed that these associations in contrast (opposition) to the associations to the word *cadet* (*self-discipline – undisciplined, sleep debt – sleep until a late lunch, heavy workload – just living the dream, challenging tasks – easy, function at maximum capacity – lazy,*

Обмеження

Справжнє дослідження має низку обмежень. Насамперед, обмеження пов'язане із слабкими сторонами асоціативного експерименту як методу дослідження. Зазначимо, що “будь-яка інтерпретація, у тому числі інтерпретація результатів психолінгвістичних експериментів, апіорі, завжди має суб'єктивний характер і може відрізнятися, демонструючи несхожі результати в різних наукових напрямках, у різних дослідників, які розглядають один і той же матеріал, і навіть в одного і того ж дослідника у різні періоди осмислення ним отриманих результатів” (Стернін, 2020). Крім того, за стандартами якісних досліджень, розмір вибірки невеликий. Крім того, не можна вважати, що отримані результати застосовні до всіх родів військ. Це пов'язано з тим, що зміст бойових завдань, і, як наслідок, колективні звички, що приймаються всіма членами колективу та задають загальні рамки поведінки, суттєво відрізняються у різних видах військових формувань, а також у різних структурних одиницях збройних сил, частинах та підрозділах.

Результати

Під час проведення асоціативного експерименту ми керувалися постулатом, що “згуртованість військового підрозділу формується не лише внутрішніми факторами збройних сил, а й особливостями макropolitичного порядку, частиною якого вони є” (Verweijen, 2018). Крім того, військовослужбовці – “люди з високим рівнем орієнтації на соціальне домінування, які сприймають світ як такий, що включає конкуренцію між групами” (Crandall & Schaller, 2005). Тому нами була висунута гіпотеза, що міжгрупова конкуренція може впливати на внутрішньогрупові установки та поведінку членів військового підрозділу, а групова згуртованість значною мірою визначатиметься установками по відношенню до конкуруючої групи. Групові установки у роботі розглядалися з позиції теорії реалістичного конфлікту (ТРК), у якій акцентується пряма конкуренція між групами з відносно рівним статусом. Виходячи з вищесказаного, під час проведення асоціативного експерименту нами було обрано два слова-стимули – *курсант* і *студент*.

Table 1. Associations to the stimulus words cadet and student

Таблиця 1. Отримані асоціації на слова-стимули курсант і студент

Associations	
Cadet	Student
<p>Self-discipline (5), hardly ever home (2), extremely busy (3), neat (2), confident (1), orders (4), angry (1), sleep-deprived (1), uniform (11), military discipline (9), drilling (5), army (4), strong (4), athletic (5), heavy workload (3), overfatigue (3), sleep debt (5), war (5), work (4), time constraints (1), exhaustion (5), detached service (1), hectic work schedule (1), function at maximum capacity (1), challenging tasks (1), stress (6), barracks (9), patience (1), future officer (3), defense of the Motherland (6), combat training (2), officer (5), future responsibility (1), duties (9), best (1), who knows what he wants (1), always in military boots (1), problems (1), restrictions (8), training ground (4), soldier (11), courage (5), self-education (2), thorny path (1), difficulties (4), weapons (2), sports (2), lack of privacy (1), life within four walls (1), versatile talent (1), multi-skilled (4), responsible (3), life experience (1), subordination (3), shrewd (1), with a sense of humor (1), self-possession (1), presence of mind (2), sangfroid (2), rough going (2), fighter (1), homeland (3), man who has no brains (1), military tunic (1)</p> <p>Організованість (5), нечасто бути вдома (2), величезна зайнятість (3), акуратність (2), впевненість (1), накази (4), злий (1), недостатньо виспався (1), військова форма (11), дисципліна (9), наряди (5), армія (4), сильний (4), спортивний (5), завантаженість (3), перевтома (3), недосипання (5), війна (5), робота (4), нестача часу (1), втома (5), часті відрядження (1), напружений графік (1), максимальна віддача (1), складні завдання (1), стрес (6), казарма (9), терпіння (1), майбутній офіцер (3), захист батьківщини (6), стройова підготовка (2), офіцер (5), майбутня відповідальність (1), обов'язки (4), найкращий (1), той, хто знає, що хоче (1), завжди в берцах (1), проблеми (1), обмеження (8), полігон (4), військовослужбовець (11), мужність (5), самоосвіта (2), тернистість (1), труднощі (4), зброя (2), спорт (2), відсутність особистого життя (1), життя в чотирьох стінах (1), різнобічно розвинений (1), відповідальний (3), життєвий досвід (1), субординація (3), кмітливий (1), з почуттям гумору (1), самовладання (1), витримка (2), врівноваженість (2), турботи (2), боєць (1), батьківщина (3), людина, у якої немає мозку (1), кітель (1)</p>	<p>Unbound (4), KFC worker (1), Saturday off (1), on your own (1), dereliction of duty (1), has a part-time job (1), coffee (1), free schedule (5), freelance job (2), smart (1), job (5), easy (2), high on life (1), job hunting (1), civilian (5), has money (1), person who has no purpose in life (2), student dorms (7), future conscript (1), enlistment (1), club (2), spree (2), city (4), recreation (3), study (3), future welfare (1), fun (2), not always knows what he wants (1), freedom (4), just living the dream (1), sleep (3), good food (1), cheat sheets (1), student life (1), home (3), variety (1), sleepless nights (1), lazy (2), alcohol (5), drugs (4), enjoyment (1), bad person (1), corruption (1), drug addict (2), opportunities for self-fulfillment (1), thinks for himself (1), undisciplined (3), disorganized (2), search for himself (1), lack of responsibilities (1) eagerness to learn (1), commitment (1), spendthrift (1), to play truant (1), friends (1), girl (1), life for ourselves (1), life without responsibilities (1), sleep until a late lunch (1), romanticism (1), wenches (1), problems with the police (1), lends money (1), professor (1), mischief (1)</p> <p>Вільний (4), працівник KFC (1), субота – вихідний (1), сам по собі (1), недбалість (1), має можливість підробляти (1), кава (1), вільний графік (5), додаткова робота (2), розумний (1), робота (5), легко (2), життя в кайф (1), пошуки роботи (1), цивільний (5), має гроші (1), людина, яка не має мети життя (2), гуртожиток (7), майбутній солдат термінової служби (1), навчання за контрактом (1), клуб (2), гулянки (2), місто (4), відпочинок (3), навчання (3), майбутній добробут (1), розважатися (2), не завжди знає, що хоче (1), свобода (4), не життя, а малина (1), сон (3), смачна їжа (1), шпаргалки (1), студентське життя (1), будинок (3), різноманітність (1), безсонні ночі (1), лінивий (2), алкоголь (5), наркотики (4), весело (1), погана людина (1), корупція (1), наркоман (2), можливість реалізувати себе (1), думає своєю головою (1), недисциплінований (3), неорганізований (2), пошук самого себе (1), відсутність обов'язків (1), прагнення до знань (1), цілеспрямованість (1), розтринькувач (1), має можливість прогуляти (1), друзі (1), дівчина (1), життя для себе (1), життя без обов'язків (1), сон до обіду (1), романтика (1), дівки (1), проблеми з поліцією (1), позичити гроші (1), професор (1), пустощі (1)</p>

defense of the Motherland – life for ourselves, who knows what he wants – not always knows what he wants). It indicates the creation of opposition “friend – foe”, which is based on the identification of the individual with a particular group recognized as self, and the differentiation from another group,

Результати експерименту представлені у таблиці 1.

Дискусія

Аналізуючи асоціації на слово-стимул *курсант*, ми можемо виділити кілька чинників,

the correlation with which defines outsiders. This implies that the military unit cohesion is shaped not only by internal factors, but also by relations of power, political order, regime, and individual institutions. Proceeding from realistic group conflict theory Cárdenas and Mantilla argue that, “by receiving simultaneous feedback on individual and group performance subjects may develop richer responses to their relative success with respect to other group members but also to their group’s success with respect to other groups, especially in presence of competition for additional resources” (Cárdenas & Mantilla, 2015), which at the group level decreases the value of egoistic incentives and increases the value of intragroup cooperation at the cost of additional intergroup conflict (Burton-Chellew & West, 2012). Root causes of this conflict are issues of serious concern to the groups and “may relate to values or goals shared by group members, a real or imagined threat to the safety of the group, an economic interest, a political advantage, a military consideration, prestige, or a number of others” (Crandall & Schaller, 2005). In the context of Ukraine, the main prerequisite for the emergence of this form of conflict is the situation where the reason to study at military institutes is the opportunity to get a civilian specialty in addition to the military one for free. Acquiring fundamental theoretical and professional competencies approximately equal to competencies acquired at civilian universities by students, cadets feel resource stress and begin to compete for limited economic resources, in this particular case for the labor market. This fact is confirmed by associations to the word-stimulus *student: has money, freelance job, future welfare, has a part-time job*. This situation results in the creation of “cadet – student” opposition or, at a higher level, “the military – the civilians” opposition. A socio-psychological explanation of emergence of this opposition can be found due to social identity theory (SIT) developed by Tajfel and Turner (Tajfel & Turner, 1979; Turner, 1975). SIT “focuses less on how individuals operate within social groups and more on how social groups operate within the minds of individuals” (Martiny & Rubin, 2016). A key thesis of SIT is the assertion that people tend to create psychological bonds with groups they

які сприяють формуванню групової згуртованості з урахуванням різних аспектів подібності: 1) рівний статус у межах військової організації (*субординація, накази*); 2) виконання спільних завдань, зокрема під час навчання (*наряди, спорт, стройова підготовка, полігон*); 3) спільність ідентифікації та переконань (*завжди в берцях, військова форма, зброя, самовладання, врівноваженість, мужність, акуратність, впевненість*); 4) подібні перспективи у майбутньому (*майбутній офіцер, армія, майбутня відповідальність, війна, часті відрядження*); 5) переживання загальних труднощів (*величезна зайнятість, недостатньо виспався, нестача часу, напружений графік*). Приступаючи до аналізу асоціацій на слово-стимул *студент*, ми звернули увагу, що ці асоціації знаходяться у відношенні протилежності (контрасту) до асоціацій на слово *курсант* (*дисципліна – недбалість, недостатньо виспався – відпочинок, той, хто знає, що хоче – не завжди знає, що хоче, максимальна віддача – лінивий*), що свідчить про створення опозиції “свій – чужий”, що заснована на отождненні суб’єкта з певною групою, яка розуміється як “свої”, та диференціації себе від іншої групи, співвідношення з якою визначає “чужих”. Це свідчить про те, що згуртованість військового підрозділу формується не тільки внутрішніми чинниками, а також відносинами влади, політичного порядку, режиму та окремих інститутів. J. Cárdenas і C. Mantilla, ґрунтуючись на реалістичній теорії групового конфлікту, стверджують, що “отримуючи інформацію про індивідуальні та групові результати, члени групи можуть по-різному реагувати на свій відносний успіх по відношенню до інших членів групи, а також на успіх своєї групи по відношенню до інших груп, особливо за умов конкуренції за додаткові ресурси” (Cárdenas & Mantilla, 2015), що на рівні групи знижує значимість егоїстичних стимулів, збільшуючи внутрішньогрупове співробітництво ціною додаткового міжгрупового конфлікту (Burton-Chellew & West, 2012). Джерелом конфлікту стають питання, які становлять значний інтерес для груп, і “можуть стосуватися цінностей чи цілей, що поділяються членами групи, реальної чи уявної

belong to, and these bonds are conceptualized as social identity (Tajfel & Turner, 1979), so group members are motivated to protect and reinforce the importance of their group in order to preserve and strengthen their self-esteem (McKinley et al., 2014). To this end, and also with the aim of reducing resource stress cadets resort to strategy “of expressing negative attitudes and attributions about members of the other group (including negative traits and values), in an attempt to convince both one’s own group and other groups of the lack of worth of the competitor” (Crandall & Schaller, 2005): *dereliction of duty, undisciplined, disorganized, cheat sheets*. The emergence of the “cadet-student” opposition generates different patterns of prejudice and discrimination towards students, which can be differentiated in terms of 1) distinguishing features of outgroup (*thinks for himself, life for ourselves, life without responsibilities, sleep until a late lunch, lends money, mischief, plays truant, cheat sheets*); 2) affective reactions to outgroup (*bad person*); 3) the attributive mechanisms that determine the bias against students (*wenches, spendthrift, alcohol, drugs, corruption, drug addict*).

Conclusion

The use of interdisciplinary research methods, namely the psycholinguistic method of associative experiment, for the study of group cohesion of small military units makes it possible to expand the scope of analysis to a broader context and demonstrate the heuristic potential of psycholinguistic methods in studying the peculiarities of the macro-political order, the integral part of which is the army. The study of group cohesion in the military unit proved that despite adaptation of common norms and best practices of civil-military relations of EU countries in Ukraine, there is a risk of damaging of balanced civil-military relations in the country.

The choice of several stimulus words and a comparative analysis of associations to these words enable to distinguish a two-level factor plan that contributes to the formation of group cohesion of a small military unit. At the first level, group cohesion is shaped by internal factors based on various aspects of similarity: 1) equal status within the boundaries of the military organization;

загрози безпеці групи, економічних інтересів, політичних переваг, військових міркувань, престижу чи низки інших” (Crandall & Schaller, 2005). В умовах України основною причиною виникнення такого конфлікту є ситуація, коли стимулом навчатися у військових інститутах стає можливість безкоштовно отримати додатково до військової спеціальності ще й цивільну. Курсанти, отримуючи схожі зі студентами фундаментальні теоретичні та професійні компетенції, відчувають ресурсний стрес і починають конкурувати за обмежені економічні ресурси, у даному конкретному випадку – за ринок праці, що підтверджують асоціації на слово-стимул *студент: майбутній добробут, можливість підробляти, додаткова робота, робота, має гроші*. Це призводить до створення опозиції “курсант – студент”. Соціально-психологічне пояснення створення такої опозиції можна знайти в теорії соціальної ідентичності (ТСІ), яка розроблена Н. Tajfel та J. Turner (Tajfel & Turner, 1979; Turner, 1975). Теорія соціальної ідентичності “фокусується не стільки на тому, як індивіди діють усередині соціальних груп, як на тому, як соціальні групи діють у свідомості індивідів” (Martiny & Rubin, 2016). Ключовим постулатом ТСІ є твердження, що люди схильні мати психологічний зв’язок із групами, до яких вони належать; цей зв’язок концептуалізується як соціальна ідентичність (Tajfel & Turner, 1979), тому члени групи мотивовані захищати та підвищувати значущість своєї групи, щоб захистити та підвищити свою самооцінку (McKinley et al., 2014). З цією метою, а також з метою зменшення ресурсного стресу курсанти вдаються до “стратегії вираження негативних установок і атрибутів щодо членів іншої групи (включаючи негативні риси та цінності) у спробі переконати як свою, так і інші групи в недостатній цінності конкурента” (Crandall & Schaller, 2005): *недисциплінований, неорганізований, відсутність обов’язків, шпарталки*. Виникнення опозиції “курсант – студент” породжує у курсантів різні моделі упереджень та дискримінації, які можуть бути диференційовані з погляду характерного образу аутгрупи (*життя для себе, життя без обов’язків, сон до обіду*), афективної реакції на аутгрупу (*погана*

2) undertaking common tasks both during combat operations and military training; 3) commonality of identity and beliefs; 4) similar future prospects; 5) experience of common difficulties. At the second level, group cohesion is shaped by relations of power, political order, regime and individual institutions. In the context of Ukraine, the group cohesion of small military units is largely determined by attitudes toward a competing civilian group with relatively equal status. The main prerequisite for the emergence of this form of conflict is the situation where the reason to study at military institutes is the opportunity to get a civilian specialty in addition to the military one for free. Acquiring fundamental theoretical and professional competencies approximately equal to competencies acquired at civilian universities by students, cadets feel resource stress, which results in the creation of “cadet – student” opposition and different patterns of prejudice and discrimination towards civilians.

Since the subject of civil-military relations is complex then one analytical approach cannot provide a comprehensive picture of the currently existing mechanisms of these relations in Ukraine. Subsequent studies should determine how the particular institutional characteristics of the armed forces give rise to military personnel responses to influences caused by a political system. Understanding this process will create the conditions for the relative harmony between civilians and the military and reinforce stability and balance of civil-military relations.

References

- Burton-Chellew, M., & West, S. (2012). Pseudocompetition among groups increases human cooperation in a public-goods game. *Animal Behaviour*, 84, 947-952. <https://doi.org/10.1016/j.anbehav.2012.07.019>
- Bury, P. (2018). *Mission improbable: The transformation of the British army reserve*. Hampshire: Howgate.
- Cárdenas, J.C., Mantilla, C. (2015). Between-group competition, intra-group cooperation and relative performance. *Frontiers in Behavioral Neuroscience*, 9, 33. <https://doi.org/10.3389/fnbeh.2015.00033>
- Crandall, C. S., Schaller, M. (2005). *Social Psychology of Prejudice: Historical and Contemporary Issues*. Lewinian Press.
- García-Guio, C., Moya, M., Molero, F., & Moriano, J. A. (2016). Transformational leadership and group

людина), атрибутивних механізмів, що лежать в основі упередженого відношення (дівки, проблеми з поліцією, розтринькувач, алкоголь, клуб, корупція, наркоман).

Висновки

Використання міждисциплінарних методів дослідження, а саме психолінгвістичного методу асоціативного експерименту для вивчення групового рівня згуртованості військового підрозділу, дозволило розширити поле аналізу до більш широкого контексту і продемонструвати евристичний потенціал психолінгвістичних методів у вивченні особливостей макрополітичного порядку, частиною якої є армія. Дослідження групової згуртованості військового підрозділу довело, що, незважаючи на адаптування Україною загальних норм та передового досвіду військово-цивільних відносин країн ЄС, в країні існує ризик порушення благополуччя військово-цивільних відносин.

Вибір кількох слів-стимулів та порівняльний аналіз між отриманими асоціаціями дало змогу виділити дворівневий факторний план, що сприяє формуванню групової згуртованості невеликого військового підрозділу. На першому рівні групова згуртованість формується завдяки внутрішнім факторам на основі різних аспектів подібності: 1) рівний статус у межах військової організації; 2) виконання спільних завдань; 3) спільність ідентифікації та переконань; 4) подібні перспективи у майбутньому; 5) переживання загальних проблем. На другому рівні групова згуртованість формується завдяки відносинам влади, політичного порядку, режиму та окремих інститутів. В умовах України групова згуртованість невеликих військових підрозділів значною мірою визначається установками по відношенню до конкуруючої цивільної групи з відносно рівним статусом. Основною причиною виникнення такого конфлікту є ситуація, коли стимулом навчатися у військових інститутах стала можливість безкоштовно отримати додатково до військової ще й цивільну спеціальність. Курсанти, одержуючи схожі зі студентами фундаментальні теоретичні та професійні компетенції, відчувають ресурсний

- potency in small military units: *The mediating role of group identification and cohesion*. *Journal of Work and Organizational Psychology*, 32(3), 145-152. <https://doi.org/10.1016/j.rpto.2016.06.002>
- Griffith, J. (2007). Further considerations concerning the cohesion-performance relation in military settings. *Armed Forces and Society*, 34(1), 138-147. <https://doi.org/10.1177/0095327X06294620>
- Griffith, J., & Vaitkus, M. (1999). Relating cohesion to stress, strain, disintegration, and performance: An organizing framework. *Military Psychology*, 11(1), 27-55. https://doi.org/10.1207/s15327876mp1101_3
- Hogg, M. A., & Terry, D. J. (2000). Social identity and self-categorization processes in organizational contexts. *The Academy of Management Review*, 25(1), 121-140. <https://doi.org/10.5465/amr.2000.2791606>
- Käihkö, I. (2018). Introduction to the armed forces and society forum on broadening the perspective on military cohesion. *Armed Forces & Society*, 44(4), 563-570. <https://doi.org/10.1177/0095327X18763154>
- Käihkö, I., Haldén, P. (2020). Full-Spectrum Social Science for a Broader View on Cohesion. *Armed Forces & Society*, 46(3), 517-522. <https://doi.org/10.1177/0095327X19841669>
- King, A. (2006). The word of command: Communication and cohesion in the military. *Armed Forces & Society*, 32, 493-512. <https://doi.org/10.1177/0095327X05283041>
- King, A. (2013). *The combat soldier: Infantry tactics and cohesion in the twentieth and twenty-first centuries*. Oxford University Press.
- King, A. (2021). Broadening the Perspective on Military Cohesion? A Reply. *Armed Forces & Society*, 47(3), 586-595. <https://doi.org/10.1177/0095327X20947150>
- Koval, H. V. & Spitsyna, L. V. (2021). Empathy as a resource of socio-psychological support in the system of factors of volunteering. *Insight: the psychological dimensions of society*, 5, 30-45. <https://doi.org/10.32999/2663-970X/2021-5-3>
- Martiny, S. E., & Rubin, M. (2016). Towards a clearer understanding of social identity theory's self-esteem hypothesis. In S. McKeown, R. Haji, & N. Ferguson (Eds.), *Understanding peace and conflict through social identity theory: Contemporary global perspectives* (pp. 19-32). Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-319-29869-6_2
- McCoun, R. J. (1993). What is known about unit cohesion and military performance? In *National Defense Research Institute, Sexual orientation and US military personnel policy: Options and assessment* (pp. 283-331). Santa Monica, CA: RAND Corporation.
- McKinley, C. J.; Mastro, D., Warber, K. M. (2014). Social Identity Theory as a Framework for Understanding

стрес, що призводить до виникнення опозиції “курсант – студент” і породжує у курсантів різні моделі упереджень та дискримінації проти цивільних осіб.

Оскільки питання військово-цивільних відносин є складним, то один аналітичний підхід не може надати повну картину про існуючі на теперішній час в Україні реальні механізми цих відносин. Центральною темою наступних досліджень повинно стати визначення того, як особливі інституційні характеристики збройних сил породжують реакцію військового персоналу на вплив, що походить від політичної системи. Осмислення цього процесу дасть змогу створити сприятливі умови для формування відносної гармонії між цивільними та військовими і зміцнити благополуччя військово-цивільних відносин.

Список використаних джерел

- Burton-Chellew M., West S. Pseudocompetition among groups increases human cooperation in a public-goods game. *Animal Behaviour*. 2012. No 84, P. 947-952. <https://doi.org/10.1016/j.anbehav.2012.07.019>
- Bury P. *Mission improbable: The transformation of the British army reserve*. Hampshire: Howgate, 2018. 226 p.
- Cárdenas J.C., Mantilla C. Between-group competition, intra-group cooperation and relative performance. *Frontiers in Behavioral Neuroscience*. 2015. No 9. P. 33. <https://doi.org/10.3389/fnbeh.2015.00033>
- Crandall C.S., Schaller M. *Social Psychology of Prejudice: Historical and Contemporary Issues*. Lewinian Press, 2005. 269 p.
- García-Guiu C., Moya M., Molero F., & Moriano J. A. Transformational leadership and group potency in small military units: The mediating role of group identification and cohesion. *Journal of Work and Organizational Psychology*. 2016. No 32(3). P. 145-152. <https://doi.org/10.1016/j.rpto.2016.06.002>
- Griffith J. Further considerations concerning the cohesion-performance relation in military settings. *Armed Forces and Society*. 2007. No 34(1). P. 138-147. <https://doi.org/10.1177/0095327X06294620>
- Griffith J., & Vaitkus M. Relating cohesion to stress, strain, disintegration, and performance: An organizing framework. *Military Psychology*. 1999. No 11(1). P. 27-55. https://doi.org/10.1207/s15327876mp1101_3
- Hogg M.A., & Terry D.J. Social identity and self-categorization processes in organizational contexts. *The Academy of Management Review*. 2000.

- the Effects of Exposure to Positive Media Images of Self and Other on Intergroup Outcomes. *International Journal of Communication*, 8, 1049-1068.
- Owens, M. (2017). Civil-Military Relations. In *Oxford Research Encyclopedia of International Studies*. The International Studies Association (ISA) and Oxford University Press (OUP). <https://doi.org/10.1093/acrefore/9780190846626.013.123>. Retrieved 13 Jan. 2022, from [https://oxfordre.com/internationalstudies/view/10.1093/acrefore-9780190846626-e-123](https://oxfordre.com/internationalstudies/view/10.1093/acrefore/9780190846626.001.0001/acrefore-9780190846626-e-123)
- Salo, M. (2006). *The relation between group-level characteristics and group cohesion*. Arlington, VA: U.S. Army Research Institute for the Behavioral and Social Sciences.
- Salo, M. (2011). *United we stand – divided we fall: A standard model of unit cohesion*. Helsinki, Finland: University of Helsinki, Department of Social Research.
- Salo, M., & Siebold, G. L. (2008). Variables impacting peer group cohesion in the Finnish conscript service. *Journal of Political and Military Sociology*, 36, 1-18.
- Sheehan, J. J. (2008). *Where Have All the Soldiers Gone? The Transformation of Modern Europe*. Boston: Houghton Mifflin.
- Siebold, G. L. (1987). *Bonding in army combat units*. *Southern Sociological Society*. Atlanta, Georgia.
- Siebold, G. L. (2007). The Essence of Military Group Cohesion. *Armed Forces & Society*, 33(2), 286-295. <https://doi.org/10.1177/0095327X06294173>
- Siebold, G. L. (2011). Key questions and challenges to the Standard Model of Military Group Cohesion. *Armed Forces & Society*, 37(3), 448-468. <https://doi.org/10.1177/0095327X11398451>
- Siebold, G. L. (2012). The science of military cohesion. In M. Salo, & R. Sinkko (Eds.), *The science of unit cohesion – its characteristics and impacts* (pp. 45-64). Jävernää, Finland.: National Defense University. Department of Behavioural Sciences.
- Siebold, G. L., & Lindsay, T. W. (1999). The relation between demographic descriptors and soldier-perceived cohesion and motivation. *Military Psychology*, 11(1), 109-129. https://doi.org/10.1207/s15327876mp1101_6
- Sternin, I. A. (2020). Interpretation Problems of Associative Experiments. *Journal of Psycholinguistics*, 3(45), 110-125. <https://doi.org/10.30982/2077-5911-2020-45-3-110-125>
- Sundberg, R. & Ruffa, C. (2021). Measurements for the institutional cohesion dimension of the standard model of military group cohesion. *Military Psychology*, 33(2), 92-103. <https://doi.org/10.1080/0895605.2021.1897491>
- Tajfel, H., & Turner, J. (1979). An integrative theory of intergroup conflict. In W. G. Austin & S. Worchel (Eds.), *Intergroup Conflict* (pp. 121-140). New York: Academic Press. <https://doi.org/10.5465/amr.2000.2791606>
- Käihkö I. Introduction to the armed forces and society forum on broadening the perspective on military cohesion. *Armed Forces & Society*. 2018. No 44(4). P. 563-570. <https://doi.org/10.1177/0095327X18763154>
- Käihkö I., Haldén P. Full-Spectrum Social Science for a Broader View on Cohesion. *Armed Forces & Society*. 2020. No 46(3). P. 517-522. <https://doi.org/10.1177/0095327X19841669>
- King A. Broadening the Perspective on Military Cohesion? A Reply. *Armed Forces & Society*. 2021. No 47(3). P. 586-595. <https://doi.org/10.1177/0095327X20947150>
- King A. *The combat soldier: Infantry tactics and cohesion in the twentieth and twenty-first centuries*. Oxford University Press, 2013. 554 p.
- King A. The word of command: Communication and cohesion in the military. *Armed Forces & Society*. 2006. No 32. P. 493-512. <https://doi.org/10.1177/0095327X05283041>
- Koval H. V. & Spitsyna L. V. Empathy as a resource of socio-psychological support in the system of factors of volunteering. *Insight: the psychological dimensions of society*. 2021. No 5. P. 30-45. <https://doi.org/10.32999/2663-970X/2021-5-3>
- Martiny S.E., & Rubin M. Towards a clearer understanding of social identity theory's self-esteem hypothesis / McKeown, R. Haji, & N. Ferguson. *Understanding peace and conflict through social identity theory: Contemporary global perspectives*. Springer International Publishing, 2016. P. 19-32. https://doi.org/10.1007/978-3-319-29869-6_2
- McCoun R.J. What is known about unit cohesion and military performance? *National Defense Research Institute, Sexual orientation and US military personnel policy: Options and assessment* Santa Monica, CA: RAND Corporation, 1993. P. 283-331.
- McKinley C.J.; Mastro D., Warber K.M. Social Identity Theory as a Framework for Understanding the Effects of Exposure to Positive Media Images of Self and Other on Intergroup Outcomes. *International Journal of Communication*. 2014. No 8. P. 1049-1068.
- Owens M. Civil-Military Relations. In *Oxford Research Encyclopedia of International Studies*. The International Studies Association (ISA) and Oxford University Press (OUP), 2017. DOI: 10.1093/acrefore/9780190846626.013.123. Retrieved 13 Jan. 2022, from [https://oxfordre.com/internationalstudies/view/10.1093/acrefore-9780190846626-e-123](https://oxfordre.com/internationalstudies/view/10.1093/acrefore/9780190846626.001.0001/acrefore-9780190846626-e-123)
- Salo M. *The relation between group-level characteristics and group cohesion*. Arlington, VA: U.S. Army Research Institute for the Behavioral and Social Sciences, 2006. 24 p.

Group cohesion of military units in the context of civil-military relations in Ukraine

- (Eds.), *The social psychology of intergroup relations* (pp. 33-47). Monterey, CA: Brooks / Cole.
- Turner, J. C. (1975). Social comparison and social identity: Some prospects for intergroup behaviour. *European Journal of Social Psychology*, 5, 1-34. <https://doi.org/10.1002/ejsp.2420050102>
- Vavryniv, O. S. (2020). Empirical study of the professional empathy of future rescuers. *Insight: the psychological dimensions of society*, 4, 57-72. <https://doi.org/10.32999/2663-970X/2020-4-4>
- Verweijen, J. (2018). Soldiers without an army? Patronage networks and cohesion in the armed forces of the DR Congo. *Armed Forces & Society*, 44(4), 626-646. <https://doi.org/10.1177/0095327X17740096>
- Salo M. *United we stand – divided we fall: A standard model of unit cohesion*. Helsinki, Finland: University of Helsinki, Department of Social Research, 2011. 254 p
- Salo, M., & Siebold G.L. Variables impacting peer group cohesion in the Finnish conscript service. *Journal of Political and Military Sociology*. 2008. No 36. P. 1–18.
- Sheehan J. J. *Where Have All the Soldiers Gone? The Transformation of Modern Europe*. Boston: Houghton Mifflin, 2008. 304 p.
- Siebold G.L. *Bonding in army combat units*. Southern Sociological Society. Atlanta, Georgia, 1987. 34 p.
- Siebold G.L. Key questions and challenges to the Standard Model of Military Group Cohesion. *Armed Forces & Society*. 2011. No 37(3). P. 448–468. <https://doi.org/10.1177/0095327X11398451>
- Siebold G.L. The Essence of Military Group Cohesion. *Armed Forces & Society*. 2007. No 33(2). P. 286–295. <https://doi.org/10.1177/0095327X06294173>
- Siebold G.L. The science of military cohesion / M. Salo, & R. Sinkko. *The science of unit cohesion – its characteristics and impacts*. Jävernää, Finland.: National Defense University. Department of Behavioural Sciences, 2012. P. 45–64.
- Siebold G.L., & Lindsay T.W. The relation between demographic descriptors and soldier-perceived cohesion and motivation. *Military Psychology*. 1999. No 11(1). P. 109–129. https://doi.org/10.1207/s15327876mp1101_6
- Стернин И. Проблемы интерпретации результатов ассоциативных экспериментов. *Вопросы психолінгвистики*. 2020. № 3(45). С. 110–125. <https://doi.org/10.30982/2077-5911-2020-45-3-110-125>
- Sundberg R. & Ruffa C. Measurements for the institutional cohesion dimension of the standard model of military group cohesion. *Military Psychology*. 2021. No 33(2). P. 92–103. <https://doi.org/10.1080/08995605.2021.1897491>
- Tajfel H., & Turner J. An integrative theory of intergroup conflict / Austin & S. Worchel. *The social psychology of intergroup relations*. Monterey, CA: Brooks / Cole, 1979. P. 33–47.
- Turner J.C. Social comparison and social identity: Some prospects for intergroup behaviour. *European Journal of Social Psychology*. 1975. No 5. No 1–34. <https://doi.org/10.1002/ejsp.2420050102>
- Vavryniv O. S. Empirical study of the professional empathy of future rescuers. *Insight: the psychological dimensions of society*. 2020. No 4. P. 57–72. <https://doi.org/10.32999/2663-970X/2020-4-4>
- Verweijen J. Soldiers without an army? Patronage networks and cohesion in the armed forces of the DR Congo. *Armed Forces & Society*. 2018. No 44(4). P. 626–646. <https://doi.org/10.1177/0095327X17740096>

